

Η απύσα παρουσία

/ [Ορθόδοξη πίστη](#)

Image not found or type unknown



Σ' ένα απόσπασμα από τους «Αδελφούς Καραμαζώφ», ο Ντοστογιέφσκυ μιλάει για μια αμαρτωλή γυναίκα η οποία πεθαίνοντας πήγε στις πύλες του Παραδείσου. Εκεί ο άγιος Πέτρος της ζήτησε να του πει κάποιο καλό που κάποτε έκανε στη ζωή της, για να πιαστεί από αυτό και να τη βάλει στον Παράδεισο.

Εκείνη πίεζε τον εαυτό της να θυμηθεί, αλλά δεν τα κατάφερνε. «Τίποτα, τίποτα... Κανένα καλό δεν έχω κάνει», απαντούσε συντετριμμένη. «Μα προσπάθησε, θυμήσου! ... ένα κρεμμυδάκι! Έστω ένα κρεμμυδάκι έδωσες ποτέ σε φτωχό;» την πίεζε ο άγιος Πέτρος. Τελικά έστω και «με ένα κρεμμυδάκι», την πιο φτωχή προσφορά και ανοίγουν οι πύλες του Παραδείσου;

Ο Θεός δεν ζητά τίποτα πέρα από μια κίνησή μας προς τον Άλλον. Τόσο απλά και λιτά, όσο η προσφορά ενός κρεμμυδιού... η προσφορά και του μικρότερου καλού προς τον άλλον. Μια στάλα ανταπόκρισης προς τον Άλλον και σε σώζει λες και η σωτηρία περνά μέσα από την παρουσία του Άλλου. Όση όμως προθυμία δείχνει ο «ουρανός», τόση απροθυμία δείχνει η γη.

Αν δούμε τον Θεό μόνο ως παντοδύναμο και τον άνθρωπο ως εντελώς αδύναμο, τότε το χάσμα μεταξύ τους είναι μεγάλο και αγεφύρωτο. Ο Θεός και ο άνθρωπος δεν μπορεί εντελώς άσχετα και αχώριστα, χωρίς κοινωνία μεταξύ τους. Είναι όμως αλήθεια ότι δεν μπορούμε να αντιληφθούμε οι άνθρωποι τον Θεό με τους τρόπους και τις μεθόδους που μπορούμε να αντιλαμβανόμαστε και να σκεφτόμαστε για τα ανθρώπινα.

Σύμφωνα με την ανθρώπινη σκέψη θα μπορούσε να τεθεί το ερώτημα πως υπάρχει ο Θεός με τόσο πόνο, δυστυχία και αδικία στον κόσμο; Πως επιτρέπει ο Θεός τόσα άσχημα να συμβαίνουν στην ανθρωπότητα; Και είναι λογικό να απορεί κανείς για την αγάπη του Θεού όταν επιτρέπει τόσα δεινά στον κόσμο. Όμως υπάρχει και μια άλλη σκέψη, αν θέλουμε να σκεφτούμε με όρους ανθρώπινης δικαιοσύνης : πως γίνεται ο Θεός να συνεχίζει να αγαπά όσους τον βρίζουν, όσων κατασπαράζουν τους συνανθρώπους τους. Πως γίνεται να αγαπά τους ανθρώπους παρ'όλα τα φοβερά που διαπράττουν; Όμως στον χώρο της Εκκλησίας ο πόνος, η δυστυχία και ο θάνατος ερμηνεύτηκαν με βάση το γεγονός της ελευθερίας. Επομένως, είναι καλό να ορίσουμε τι είναι αυτή η ελευθερία. Ο άνθρωπος κρίνει τον Θεό με βάση την ικανοποίηση ή μη των επιθυμιών του... και ανάλογα με αυτό ο Θεός γίνεται καλός ή κακός. Για τον άνθρωπο συχνά ο Θεός υπάρχει για να ικανοποιεί τις επιθυμίες του, ως προέκτασή του. Τώρα θέλω και τώρα θα γίνει! Αν προσπαθήσουμε να φτάσουμε στη γνώση του Θεού με τον ίδιο τρόπο που προσπαθούμε να κατανοήσουμε τα κτιστά όντα, θα πέσουμε σε μεγάλη παγίδα. Τον Θεό τίποτα από τον κτιστό κόσμο δεν μπορεί να Τον περιγράψει.

Ο Άγιος Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης για να μπορέσει να αποτρέψει το λάθος του ανθρώπου να προσπαθήσει να κατανοήσει τον Θεό με τα δικά του κριτήρια, καταφεύγει στον παρακάτω αποφασισμό: «Ούτε ψυχή είναι [η θεότητα] ούτε και νους. Ούτε έχει κάποια φαντασία ή κάποια δοξασία ή κάποιο λόγο ή νόηση. Ούτε είναι λόγος ούτε νόηση και ούτε λέγεται ούτε και νοείται. Ούτε αριθμός είναι, ούτε τάξη, ούτε μέγεθος, ούτε μικρότητα, ούτε ισότητα, ούτε ανισότητα, ούτε ομοιότητα ή ανομοιότητα. Ούτε στέκεται, ούτε κινείται, ούτε ησυχάζει [...] Γιατί η παντέλεια και ενιαία αιτία των πάντων είναι πάνω από κάθε θέση και πάνω από κάθε αφαίρεση η υπεροχή εκείνου που είναι άσχετο απόλυτα με όλα και πέρα από όλα».

Αλλά αν πρέπει να πούμε κάτι για το τι κάνει τον Θεό να είναι Θεός, ίσως είναι δόκιμο να πούμε ότι αυτό που τον κάνει να είναι Θεός είναι η ελευθερία από όλα αυτά, ακόμα και από την ίδια Του τη φύση. Τα Χριστούγεννα εορτάζουμε την «κένωση» του Θεού. Αν μπορούμε να πούμε, την ελευθερία του να επιλέξει την

Ενανθρώπηση εξαιτίας της αγάπης Του προς τον άνθρωπο. Και η αγάπη αυτή κινείται από Ελευθερία και όχι από καταναγκασμό. Ο π. Γεώργιος Φλωρόφσκυ γράφει για τον Θεό:

«Ἡ ἐλευθερία τοῦ Θεοῦ, ἡ δύναμή Του, πρέπει να ὀριστοῦν ὄχι μόνο ὡς ἡ δύναμη 'τοῦ ποιεῖν' ἀλλὰ καὶ ὡς ἡ ἀπόλυτη ἐλευθερία 'τοῦ μὴ δημιουργεῖν'». Δηλαδή ο Θεός υπάρχει ως παρουσία αλλά και ως απουσία. Ἴσως στην απόσταση είναι που είναι Παρών. Όταν εμεῖς πιστεύουμε ὅτι απουσιάζει, ενδεχομένως να εἶναι εξαιρετικά παρών.

Ὅμως, ὅταν ο ἄνθρωπος αρχίσει να αντιλαμβάνεται τον Θεό ἔξω ἀπὸ τον εαυτό του και ὄχι με τα δικά του, ἀνθρώπινα κριτήρια, ἔχει αρχίσει ουσιαστικά να αντιλαμβάνεται τον Θεό ἀληθινά. Ἐνα πράγμα που πρέπει να κατανοήσουμε εἶναι ὅτι ο Θεός δεν μας αγαπά ἐξ ἀνάγκης, δεν μας αγαπά υποχρεωτικά. Μας αγαπά ἐν ἐλευθερία... Θέλει και μας αγαπά... Διαφορετικά, τι ἀνάγκη ἔχουμε ἀπὸ μία «αγάπη ἐξ ἀνάγκης», που δεν εἶναι ουσιαστική και λες και μας κάνει χάρη;

Και ἕνα ἀκόμα πράγμα πρέπει να σκεφτόμαστε· ὅτι ο κόσμος για τον Θεό δεν εἶναι κάτι υποχρεωτικό. Θα μπορούσε να μην τον εἶχε δημιουργήσει, ἀφοῦ ο Θεός δεν χρειάζεται την κτίση για να ἐπιβεβαιωθεί ἡ παρουσία Του. Υπήρχε και πρὶν την Κτίση. Ἡ Ἐκκλησία λέει ὅτι ο Θεός θέλει και δημιουργεῖ, ἐπομένως εἶναι πράξη της θέλησής Του.

Ἡ ἐρώτηση του Χριστοῦ πρὸς τους μαθητές, «Τι λένε οἱ ἄνθρωποι ὅτι εἶμαι;» φανερώνει τη μεγάλη σύγχυση γύρω ἀπὸ την ταυτότητά Του, που υπήρχε και στην ἐποχή Του και ἡ σύγχυση αὐτή ἐπεκτείνεται και στην Ἐκκλησία Του. Ο Ἰούδας, για παράδειγμα, ἴσως ἠθέλε τον Χριστό ὡς ἐθνικό ἀπελευθερωτή και δεν ἄφησε στον εαυτό του περιθώριο να πιστέψει αὐτό που ἦταν ο Χριστός.

Ο Θεός δεν «γνωρίζεται» μέσω των βιβλίων και της 'γνώσης' ἀλλὰ μέσω της Σχέσης. Ὅταν υπάρχει ἡ σχέση, τότε υπάρχει και ἡ ἐλπίδα να κοινωνήσεις. Ἀν γνώση σημαίνει ἀκαδημαϊκή και ἐπιστημονική ἀναζήτηση, τότε ἡ ἀπάντηση του Θεοῦ σε αὐτό εἶναι ξεκάθαρη:

«Μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες» (Ἰωάν. 20,29). Ἀν και στον Θωμά, ικανοποιεῖ το αἶτημά του για «ἀπόδειξη» δείχνοντας τις πληγές Του, ἀλλὰ αὐτό πρέπει να το δούμε μέσα στα πλαίσια της μεταξύ τους σχέσης, ὡς σχέση ἐλευθερίας. Το ἴδιο συμβαίνει και με την Ἐκκλησία. Ἡ Ἐκκλησία δεν ἔχει να κάνει με ἀπόψεις και γνώμες και ἐπιστημονισμούς ἀλλὰ με μια σχέση... Εἶναι σχέση! Εἶναι σχέση ἐν ἐλευθερία! Ο Θεός δεν υποχρεώνει, ἀλλὰ ἀποδέχεται την ἐλεύθερη εὐχαριστία μας. Την αυθεντική τιμή, μόνο ἡ θέληση την χαρίζει, ποτέ ἡ ἀνάγκη! Ο Θεός θέλει και μας αγαπά αἰώνια λόγω της ἐλευθερίας Του. Ἡ δόξα του Θεοῦ εἶναι το τέλος (ἡ τελείωση) για τη δόξα του ἀνθρώπου και ἡ δόξα του ἀνθρώπου εἶναι «αρχή» για τη δόξα του Θεοῦ. Το ἔσχατο εἶναι ἡ βάση για το ἀρχικό και ὄχι το ἀντίθετο.

Του κ. Ἀνδρέα Χρονάκη

Υπ. Διδάκτορα Θεολογίας

πηγή :ΕΝΟΡΙΑΚΑ ΝΕΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ Ι. Ν. ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΟΛΕΩΣ ΑΓΙΟΥ
ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Πηγή: en-ypomoni-akymanto.blogspot.gr